

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक वनीकरण विभाग, परभणी

संक्षिप्त टिप्पणी

विभागाची स्थापना	१९८२
जिल्हयाचे एकूण क्षेत्रफळ	६५११ चौ.कि.मी.
जिल्हयातील तालुके	परभणी, पुर्णा, गंगाखेड, जितूर, सोनपेठ, पालम, पाथरी, सेलू, मानवत
विभागीय कार्यालय	उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, परभणी. शांतीनिकेतन, राजगोपालचारी उद्यान, शिवाजी नगर, परभणी दुरध्वनी क्र. ०२४५२-२२४५१३
परिक्षेत्र कार्यालय	परभणी- परभणी, पुर्णा
	गंगाखेड-गंगाखेड, सोनपेठ, पालम
	जितूर- जितूर
	सेलू- सेलू, मानवत, पाथरी
जिल्हयातील गांवे	८४१ गांवे आहेत. त्यापैकी ८२८ वस्ती असलेली व १३ ओसाड
जिल्हयातील ग्रामपंचायती	७०४
लोकसंख्या	१५,२७,७१५-२००१ च्या जनगणनेनुसार
वनाखाली क्षेत्र	वनाखालील क्षेत्र-परभणी ६३०६ हे. सांख्यीकी २००६-०७ नुसार
पिकाखालील क्षेत्र	११७९३०० हेक्टर
गायान क्षेत्र	२१०५४ हेक्टर एकूण क्षेत्राच्या १.९४ टक्के.

आस्थपना

अ.क्र.	पदनिहाय वर्गवारी	संवर्ग	मंजूर पदे	भरलेली पदे	रिक्त पदे
१	उपसंचालक	I	१	१	०
२	सहायक संचालक	I-J	०१	०	०१
३	लागवड अधिकारी	II	०५	०५	०
४	सहायक लागवड अधिकारी	III	१०	०८	०२
५	लागवड कोतवाल	III	०४	०३	०१
६	सा.व.मजूर अधिसंख्य पदे	IV	२५	२५	००
७	मुख्यलेखापाल	III	०१	०१	००
८	लेखापाल	III	०२	०२	००
९	सर्वेक्षक	III	०२	०२	००
१०	लघुटंकलेखक	III	०१	०१	००
११	लिपीक	III	०६	०५	०१
१२	वाहन चालक	III	०२	०२	००
१३	शिपाई	IV	०२	०२	००
१४	ट्रॅक्टर स्वच्छक	IV	०२	०१	०१
१५	पहारेकरी	IV	०१	०	०१
	एकुण		65	58	7

विभागीय कार्यालयअंतर्गत संवर्गनिहाय/पदनिहाय अधिकारी / कर्मचारी

अ. क्र.	संवर्ग	अधिकारी / कर्मचारी यांचे नांव	पद	तपशील	दुरध्वनी क्र.
१	वर्ग-१	श्री. बी.जी. भोई	उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, परभणी	कार्यालय प्रमुख व क्षेत्रीय कामांची तपासणी	०२४५२-२२४५१३
२	वर्ग-१	श्री. आर.आर. कूलकर्णी	अतिरिक्त सहायक संचालक, साववि, परभणी	विभागीय कार्यालयात कामे करणे व क्षेत्रीय कामांची पाहणी करणे	०२४५२-२२४५१३
३	वर्ग-२	श्री. आर.आर. कूलकर्णी	लागवड अधिकारी, साववि परभणी वि.का.	विभागीय कार्यालयात कामे करणे	०२४५२-२२४५१३

या विभागीय कार्यालयाअंतर्गत अधिनस्त तालुकास्तरावरील अधिकारी व कर्मचारी

अ. क्र.	संवर्ग	अधिकारी / कर्मचारी यांचे नांव	पद	तपशील	दुरध्वनी क्र.
		परभणी तालुका			
१	वर्ग-२	श्री.ए.व्ही.परबतराव	लागवड अधिकारी, सामाजिक वनीकरण परिक्षेत्र, परभणी	परभणी तालुक्याचे कार्यालय प्रमुख असुन क्षेत्रीय व कार्यालयीन कामे.	९९२२०६६५७८
२	वर्ग-३	श्री. आर.बी. कु-हा	सहा.लागवड अधिकारी	क्षेत्रीय कामे	९८९०२५२१६३
३	वर्ग-३	श्री. सयद इमदाद अली	सहा.लागवड अधिकारी	क्षेत्रीय कामे	७८७५९१७९३९
४	वर्ग-३	श्री.डि.ए.वाघ	रोपवन कोतवाल	क्षेत्रीय कामे	९४२२४२६८२६
५	वर्ग-३	श्रीमती एस.के. इंगोले	लिपीका	कार्यालयीन कामे	९४०३८४६९६३
		गंगाखेड तालुका			
६	वर्ग-२	श्री. आर.डी. निर्मल	लागवड अधिकारी, सामाजिक वनीकरण परिक्षेत्र, गंगाखेड	गंगाखेड तालुक्याचे कार्यालया प्रमुख असुन क्षेत्रीय व कार्यालयीन कामे.	९४२०१६५८०६
७	वर्ग-३	श्री. ए.एम.टाक	सहा. लागवड अधिकारी	क्षेत्रीय कामे	९८६०८१४७६२
८	वर्ग-३	श्री. जे.बी. मुढे	रोपवन कोतवाल	क्षेत्रीय कामे	९४२३७३८७१९
९	वर्ग-३	श्रीमती व्ही.डी. नागरगोजे	सहा. लागवड अधिकारी	क्षेत्रीय कामे	९५२७७५३४५५

सेलु तालुका					
१०	वर्ग-२	श्री. आर.एस.भवर	लागवड अधिकारी, सामाजिक वनीकरण परिक्षेत्र, सेलु	सेलु तालुक्याचे कार्यालया प्रमुख असुन क्षेत्रीय व कार्यालयीन कामे.	९४२१३२०५०५
११	वर्ग-३	श्री. आर.जी.सपकाळ	सहा. लागवड अधिकारी	क्षेत्रीय कामे	८३०८५९८९९०
	वर्ग-३	श्री. पाशा खान पठाण	सहा. लागवड अधिकारी	क्षेत्रीय कामे	९०९६१९९०८८
१२	वर्ग-३	श्री. बी.यु.गडदे	लिपीक	कार्यालयीन कामे	९४०५४९०४००
जिंतूर तालुका					
१३	वर्ग-२	श्री. बी.एच.चाळक	लागवड अधिकारी, सामाजिक वनीकरण परिक्षेत्र, जिंतूर	जिंतूर तालुक्याचे कार्यालया प्रमुख असुन क्षेत्रीय व कार्यालयीन कामे.	९८६०६५०६३१
१४	वर्ग-३	श्री.एस.एल.गायकवाड	सहा.लागवड अधिकारी	क्षेत्रीय कामे	८३९०८५६९३८
१५	वर्ग-३	श्री.जी.एल.पवार	सहा.लागवड अधिकारी	क्षेत्रीय कामे	९४२२६५८८१३
१६	वर्ग-३	श्री.बी.व्ही.लटपटे	सहा.लागवड अधिकारी	क्षेत्रीय कामे	९६२३४३८९०४
१७	वर्ग-३	श्री.जी.पी.थोरात	रोपवन कोतवाल	क्षेत्रीय कामे	९४२१०९२५५९

विभागीय कार्यालयतील कर्मचारी यांची नांवे

अ. क्र.	संवर्ग	अधिकारी / कर्मचारी यांचे नांव	पद	तपशील	दुरध्वनी क्र.
१	वर्ग-३	श्री.बी.एन.पाईकराव	मुख्य लेखापाल	कार्यालयीन कामे	०२४५२-२२४५१३
२	वर्ग-३	श्री. एम.एम. विडोळकर	लेखापाल	कार्यालयीन कामे	०२४५२-२२४५१३
३	वर्ग-३	श्री. अ.रा.वाडकर	मुख्य लेखापाल	कार्यालयीन कामे	०२४५२-२२४५१३
४	वर्ग-३	श्री.एस.ए. ओबेदुल्लाह	लघुटंकलेखक	कार्यालयीन कामे	०२४५२-२२४५१३
५	वर्ग-३	श्री. एस.एन.हाडे	लिपीक	कार्यालयीन कामे	०२४५२-२२४५१३
६	वर्ग-३	श्री. एस.के दिक्षीत	लिपीक	कार्यालयीन कामे	०२४५२-२२४५१३
७	वर्ग-३	श्री.बी.बी. गोरे	लिपीक	कार्यालयीन कामे	०२४५२-२२४५१३
८	वर्ग-३	श्री. एस.जी.शिर्लेकर	सर्वेक्षक	कार्यालयीन कामे	०२४५२-२२४५१३
९	वर्ग-३	श्री. जी.पी. मज्जनवार	सर्वेक्षक	कार्यालयीन कामे	०२४५२-२२४५१३

या विभागात क्षेत्रीय कर्मचारी अत्यल्प असूनही वृक्ष लागवड व इतर जलसंवर्धनाची कामे करण्यात येत आहे. त्याचा तपशील खालीलप्रमाणे.

वर्ष	सामुहिक लागवड हे.	खाजगी लागवड हे.	रस्ता दुतर्फी	कालवा दुतर्फी	रेल्वे दुतर्फी	एकूण लागवड हे./कि.मी.
१९८२-८३ ते १२-१३	३४४५.२२ १४२.००	४२९.८९ २७२१.३०	६४५.५८ कि.मी.	२७४.०० कि.मी.	१७१.०० कि.मी.	६७३८.४१ हे. १०९०.५८ किमी
जलसंधारण कार्यक्रमांतर्गत सन ९३.९४ ते १२.१३ लागवड	८३२.४६	१७७१.९० १३७९ हे.एफबी	९९.६० किमी	८९.०० किमी	००	३९८३.३० हे. १८८.६० कि.मी.
सीसीटी	७७८.३३	०	०	०	०	७७८.३३
पानवहाळ	२० हे.	०	०	०	०	२० हे.

सन २०१३ चे पावसाळा लागवडीसाठी प्रस्तावीत कामे.

अ. क्र.	योजनेचे नांव	क्षेत्र हे./ कि.मी.	अंदाजीत रक्कम रु. लाखात	शेरा
१	म.ग्रा.रो.ह.यो.	१६०	१६० लक्ष	
२	जलशोषक चर	०	०	
३	मग्रारोहयो समतल चर	०	०	
४	मग्रारोहयो रोपवाटीका	५.४४ लक्ष रोपे	०	
५	वनराई बंधारे	२००	०	
६	पानवहाळ योजना	०	०	
७	एकात्मिक पडीक जमीन विकास कार्यक्रम	०	०	
८	राष्ट्रीय बांबू मिशन	२०	०.८० लक्ष	
९	कॅम्पा	०५ किमी	२.३६ लक्ष	
१०	कॅम्पा रोपवाटीका	१.०० लक्ष रोपे	७.११ लक्ष	

२०१२ च्या पावसाळ्यात लागवड करण्यात आलेल्या योजनानिहाय
क्षेत्राची व रोपांची माहिती महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी कार्यक्रम

अ क्र	परिक्षेत्राचे नांव	तालुका	योजनेचे नांव	कामाचा प्रकार	क्षेत्र/ किमी	लावलेली रोपे	३१.५.१३ जिवंत रोपांची संख्या
१	जिंतूर	जिंतूर	मगारोहयो	वृक्ष लागवड	१०	७७५०	५२७८
२	सेलु	सेलु	मगारोहयो	वृक्ष लागवड	०९	०९०००	५९६०
	सेलू	मानवत	मगारोहयो	वृक्ष लागवड	०६	०६०००	३९४५
३	गंगाखेड	गंगाखेड	मगारोहयो	वृक्ष लागवड	०२	०२०००	१७००
	गंगाखेड	पालम	मगारोहयो	वृक्ष लागवड	०८	०८०००	६७५५
४	परभणी	परभणी	मगारोहयो	वृक्ष लागवड	०४	४०००	२८००

राष्ट्रीय बांबू अभियान योजनेअंतर्गत वृक्ष लागवड

अ.क्र.	तालुका	प्रशासकिय मान्यता प्राप्त क्षेत्र	पुर्व पावसाळी कामे झालेले क्षेत्र	लागवड क्षेत्र	रोप संख्या
१	गंगाखेड	१७ हे.	१७ हे.	१७ हे.	६८००
२	पालम	२०	२०	२०	८०००

हरीयाली अप्रक्षेका योजना बॅच क्र.३

अ.क्र.	परिक्षेत्राचे नांव	तालुका	योजनेचे नांव	कामाचा प्रकार	लावलेली रोपे
१	जिंतूर	जिंतूर	हरीयाली	वृक्ष लागवड	७९००

पानवहाळ.

परभणी जिल्ह्यात पडी जमिनीवर वृक्ष लागवड करून त्याला उत्पादनक्षम बनविण्यासाठी जलसंधारण कार्यक्रम अंतर्गत पाणलोट क्षेत्रालगत गावे निवडण्यात येतात. सदरील योजना ग्रामस्थांशी विचारविनीमय करून राबविण्यात येते. परभणी जिल्ह्यात मागील सात वर्षात खालीलप्रमाणे पडीक जमिनीवर सदर योजना राबविण्यात आलेली आहे. त्याचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	वर्ष	क्षेत्र	झालेला खर्च लाखात
१	२००६-०७	२१	१७.२९
२	२००७-०८	९७	१०.८४
३	२००८-०९	२५	०४.६९
४	२००९-१०	०	०२.०४
५	२०१०-११	००	०९.९९
६	२०११-१२	२०	२.२९
७	२०१२-१३	००	०.९३

वनमहोत्सव

वनसंवर्धनाची जाणीव ग्रामिण व नागरी लोकांमध्ये निर्माण करण्यासाठी दरवर्षी ५ जून ते १५ ऑगस्ट या कालावधीत विविध ठिकाणी वृक्ष लागवड करून वनमहोत्सव कार्यक्रम साजरा करण्यात येतो. वनमहोत्सव या शिर्षाखाली रोपवाटीका तयार करण्यात येऊन रोपे तयार केली जातात. योग्य प्रतीची रोपे शेतकरी, स्वयंसेवी संस्था व सामाजिक संघटना, शाळा, महाविद्यालय, शासकीय, निमशासकीय कार्यालया यांना रोपे पुरविली जातात. या विभागामार्फत वनमहोत्सव अंतर्गत मागिल सात वर्षात रोपे निर्मिती करण्यात आलेली असून त्या रोपे निर्मितीवर झालेल्या खर्चाबाबत खालीलप्रमाणे माहिती देण्यात येत आहे.

अ.क्र.	वर्ष	तयार करण्यात आलेली रोपे लाखात	झालेला खर्च लाखात
१	२००६-०७	१.१५	१.३३
२	२००७-०८	१.००	२.०७
३	२००८-०९	१.८४	०.९३
४	२००९-१०	०	०
५	२०१०-११	१.४४७	१.०१
६	२०११-१२	०.१६	०.९४
७	२०१२-१३	०.१६	२.२६३

किसान रोपवाटीका

रोपवाटीकेचे विकेद्रीकरण व रोपवाटीकेचे तंत्राबाबत ग्रामस्थांना ज्ञान अवगत करून लाभार्थीमार्फत रोपे तयार करण्याच्यादृष्टीने किसान रोपवाटीका ही योजना राष्ट्रीय पडीक जमीन विकास मंडळाच्या अर्थसहायातून सुरु करण्यात आली. ग्रामीण भागातील लोकांच्या सहभागातून केवळ वनीकरणाचा कार्यक्रम लोकप्रिय करणे एवढ्याच उद्देशाने नव्हे तर ग्रामिण भागात रोजागाराच्या संधी निर्माण करणे व त्याद्वारे किसानांची आर्थिक पातळी उंचविणे हे सुध्दा या योजनेचे उद्दिष्ट आहे. या योजनेकरीता शक्यतो अनुसूचीत जाती/जमाती, लहान सिमांतिक शेतकरी यांची लाभार्थी म्हणून निवड केली जाते. प्रत्येक लाभार्थीने मंजूर केलेल्या उद्दिष्टानुसार रोपे तयार करावयाची असून त्यापैकी ३३ टक्के रोपे शासन फेर खरेदी करते. फेर खरेदीसाठी पॉलीथील पिशव्या, बि-बियाणे व १० टक्के अग्रीम देण्यात येते. योग्य वसूलीसाठी फेर खरेदी करण्यात येते. उर्वरित रोपे शासकीय दराने आवश्यक असल्यास विभागातर्फे खरेदी करण्यात येते किंवा मागणी आल्यास ते परस्पर विक्री करण्यात येते. त्यावेळी लाभार्थींना दिलेल्या अग्रीमाची वसूली करण्यात येते.

रोपवाटीका बळकटीकरण योजना

(Strengthening and Modernization of Govt. Nursery)

या योजनेअंतर्गत प्रगत तंत्रज्ञापनाचा वापर करून मिस्ट चेंबर्सची स्थापना करणे, दर्जेदार व उंच रोपांची निर्मिती करणे ही कामे प्रस्तावीत आहेत. निरनिराळ्या योजनाअंतर्गत लागवडीसाठी आवश्यक रोपांची गरज भागविण्यासाठी परभणी जिल्हयाकारीता अकोली ता. जिंतूर या ठिकाणी मध्यवर्ती रोपवाटीकेची स्थापना करण्यात आलेली आहे. शेतक-यांना उच्च प्रतिची दर्जेदार व उंच रोपांचा पुरवठा करण्याच्या दृष्टीने मध्यवर्ती रोपवाटीकेत तांत्रिक सुधारणा करण्याची आवश्यकता होती म्हणून सदरील योजना ११ व्या पंचवार्षिक योजनेत ही योजना प्रस्तावीत करण्यात आली आहे. सदरील योजनेअंतर्गत खालीलप्रमाणे वर्षनिहाय खर्च करण्यात आलेला आहे.

अ.क्र.	रोपवाटीकेचे नांव	वर्ष	झालेला खर्च लक्षात
१	कृषी गोसंवर्धन रोपवाटीका, परभणी	२००७-०८	११.३८४
२	मध्यवर्ती रोपवाटीका अकोली ता. जिंतूर आधुनिककरण व बळकटीकरण	२००७-०८	१८.७१९
३	मध्यवर्ती रोपवाटीका अकोली ता. जिंतूर आधुनिककरण व बळकटीकरण	२००८-०९	०५.१०

४	मध्यवर्ती रोपवाटीका अकोली ता. जिंतूर आधुनिककरण व बळकटीकरण	२००९-१०	०७.१८
५	मध्यवर्ती रोपवाटीका अकोली ता. जिंतूर आधुनिककरण व बळकटीकरण	२०१०-११	००
६	मध्यवर्ती रोपवाटीका अकोली ता. जिंतूर आधुनिककरण व बळकटीकरण	२०११-१२	०६.२६
७	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मध्यवर्ती रोपवाटीका अकोली ता. जिंतूर आधुनिककरण व बळकटीकरण	२०१२-१३	०१.६०
८	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मध्यवर्ती रोपवाटीका अकोली ता. जिंतूर आधुनिककरण व बळकटीकरण	२०१२-१३	०.९४१९४

राष्ट्रीय बांबू मिशन :

राष्ट्रीय बांबू अभियान ही केंद्र पुरस्कृत योजना असून खाजगी पडीक जमिनीवर वृक्ष लागवड योजनेतील नमूना क्र.९ नुसार अंदाजपत्रके तयार करण्यात येतात. सदरील योजनेसाठी केंद्र शासनाकडून प्रथम वर्षाकरीता प्रति हेक्टर ४०००/- व द्वितीय वर्षाकरीता प्रति हेक्टर ४०००/- असे एकूण रु.८०००/- चे अनुदान देते. अंदाजपत्रकाची उर्वरित रक्कम जिल्हाधिकारी यांच्याकडून प्रशासकीय मान्यता घेऊन रक्कम देण्यात येते. मागील सहा वर्षात झालेला खर्च खालीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	वर्ष	खर्च लाखात
१	२००७-०८	००
२	२००८-०९	००
३	२००९-१०	००.४०
४	२०१०-११	००.१२
५	२०११-१२	००.०१
६	२०१२-१३	००.८०

**केंद्रपुरस्कृत अवर्षण प्रवण क्षेत्र विकास कार्यक्रम (हरीयाली) बॅच क्र.३ ता. जितूर जिल्हा
परभणी .**

अवर्षण प्रवण क्षेत्र कार्यक्रम बॅच क्र.३ हरीयाली योजना ही दिनांक १४.०२.२००६ पासून सामाजिक वनीकरण परिक्षेत्र जितूर या तालुक्यातील तीन गांवात कार्यान्वीत आहे. प्रकल्पात एकूण ८७.४० लाख इतका निधी प्राप्त झालेला असून त्यापैकी ८६.४७ लाख एवढा खर्च झालेला असून उर्वरीत ०.९३ लक्ष व व्याजाची रक्कम ही प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, परभणी यांना परत करण्यात आलेली आहे. सदर प्रकल्प दिनांक ३१.१२.२०१२ रोजी संपलेला असून सदर प्रकल्पाविषयी प्रकल्प समाप्ती निर्गमन बाबतचा अहवाल सादर करणे प्रगतीपथावर आहे.

अ.क्र.	तालुका	गांवाचे नांव	क्षेत्र हे.	उपचारीत क्षेत्र	प्राप्त निधी लाखात	झालेला खर्च लाखात	शेरा
१	जितूर	जाम खू.	५००.००	४४६.१५	२५.५०	२५.५०	बांधावर रोप लागवड, सीसीटी, लुज बोल्टर स्ट्रक्चर, बांधबंदिस्ती, सीएनबी ई. कामे करण्यात आलेली आहे.
२		जाम बू.	५००.००	४६०.६५	२५.५०	२५.५०	
३		कोलदांडी	५००.००	४१७.००	२५.५०	२५.००	
		एकूण	१५००.००	१३२३.८०	७६.५०	७६.००	
४		प्रशासन	-	-	०९.००	०९.००	
		प्रशिक्षण	-	-	०१.९०	०४.००	
एकूण एकंदर					८७.४०	८६.४७	

केंद्रपुरस्कृत एकात्मिक पाणलोट व्यवस्थापन कार्यक्रम (IWMP-18 GP-49) 2010-11 :

एकात्मिक पाणलोट व्यवस्थापन कार्यक्रम २०१०-११ या वर्षामध्ये या विभागामार्फत जीपी-४९ जितूर या तालुक्यातील पाणलोट प्रस्तावीत करण्यात आलेले होते. त्याअनुषंगाने मा. जिल्हाधिकारी, परभणी यांनी जिल्हा पाणलोट विकास युनिट बैठक दिनांक १९.१०.२०११ च्या बैठकीमध्ये ए.पा.व्य.का. (IWMP) वर्ष २०१०-११ अंतर्गत प्रकल्प कार्यन्वयन यंत्रणा (PIA) निवड करणे व जीपी-४९ आयडब्ल्युएमपी-१८ सन २०१०-११ एकूण क्षेत्र हे. ३०२३, एकूण प्रकल्प मुल्य ३६२.७६ लाख अनुक्रमे मौजे वर्ना, बोरी, व मंगरुळ ता. जितूर जिल्हा परभणी मध्ये राबविणे बाबत सुचना देण्यात आलेली होती. त्या सुचना अन्वये सदर प्रकल्प या विभागाकडून राबविणेशक्य आहे. लागवड अधिकारी तथा प्रकल्प प्रमुख सामाजिक वनीकरण परिक्षेवा, जितूर या पाणलोट प्रकल्प कार्यन्वयन यंत्रणा (PIA) म्हणून काम करणार आहे. या बाबतचा प्रस्ताव या कार्यालयाचे जा.क्र.

साववि/एपाव्याक/८३१ दिनांक १.११.२०११ रोजी जिल्हाधिकारी तथा जिल्हा पाणलोट विकास युनिट यांना पाठविण्यात आलेला होता.

दिनांक २३.१२.२०११ च्या बैठकीमध्ये मा. जिल्हाधिकारी तथा जिल्हा पाणलोट विकास युनिट यांनी जी.पी.-४९ आयडब्ल्युएमपी-१८-(२०१०.११) हा प्रकल्प (PIA) म्हणून सामाजिक वनीकरण विभाग, परभणी यांचेकडे देणेबाबत वसुंधरा पाणलोट प्रकल्प विकास यंत्रणा, पुणे यांचेकडे मंजूरीकरिता सादर करणे बाबत जिल्हा पाणलोट विकास युनिटच्या बैठकीमध्ये मंजूरी देण्यात आली. सादर प्रकल्प या विभागास मंजूर झालेला आहे. सादर प्रकल्पाचा डि.पी.आर. मंजूर झालेला असून , मंजूर डि.पी.आर.नुसार ४०.४६ लक्ष रुपये प्राप्त झालेले आहे. त्यापैकी जुलै-२०१३ पर्यंत ३१.८० खर्च झालेला आहे. मंजूर डि.पी.आर.नुसार कामे प्रगतीपथावर आहे.

अ.क्र.	पाणलोट क्र.	तालुका	क्षेत्र हे.मध्ये	प्रकाश
१.	IWMP-18 GP-49	जिंतूर गावाचे नांव बोरी, वर्णा, मंगरुळ	३०२३	लागवड अधिकारी, सामाजिक वनीकरण परिक्षेवा, जिंतूर

कॅम्पा (Compensatory Afforestation Management Planning Authority)

सादर योजनेअंतर्गत १.०० लक्ष रोपे तयार करण्याचे उद्दिष्ट मंजूर झालेले आहे. या योजनेत रु.११.०० लक्ष निधी प्राप्त झालेला आहे. त्यापैकी ७.११ लक्ष निधी खर्च झालेला आहे. उर्वरित शिल्लक निधी ३.८९ लक्ष निधी हा वरिष्ठ कार्यालयाकडून प्राप्त झालेल्या सूचनानुसार समर्पित करण्यात आलेला आहे. एक लक्ष रोपे तयार करण्यात आलेली आहेत. रोपवाटीकेची कामे प्रगतीपथावर आहेत.

विभागीय रोपवाटीका

सन २०१३ चे पावसाळ्यातील लागवडीसाठी जूनी रोपे शिल्लक आहेत. योजनानिहाय त्याचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	परिक्षेत्राचे नांव	वनमहोत्सव	मध्यवर्ती रोपमळे	किसान रोपवाटीका	कॅम्पा अंतर्गत
१	परभणी	५००० मोठी रोपे	००	००	००
२	गंगाखेड	००	००	००	१०००००
३	सेलू	००	००	००	००
४	जिंतूर	००	००	००	००
	एकूण	५००० मोठी रोपे	००	००	१०००००

महाराष्ट्र ग्रामिण रोजगार अंतर्गत कार्यरत रोपवाटीकेतील रोपांबाबत माहिती

अ. क्र.	परिक्षेवा चे नांव	रोपवाटीके चे नांव	रोप निर्मिती		रोपांचे वाटप			
			लहान	उंच	खात्या करीता	विक्री	तहसीलदार	शिल्लक रोपे
१	गंगाखेड	केरवाडी	५००००	००	१००००	०	०	४००००
२	जिंतूर	अकोली भाग-१	५००००	००	००	३२००	०	४६८००
		भाग-२	५००००	००	००	००	१२०००	३८०००
		अकोली उंच रोपे	००	५००००	१२२५०	००	००	३७७५०
३	परभणी	सिंगनापुर	१०००००	००	००	१२५	३५००	९६३७५
		टाकळी कु.	१०००००	००	००	००	००	१०००००
४	सेलू	राजेवाडी	१०००००	००	१४८००	००	००	८५२००
		पाळोदी	१०००००	००	००	००	००	१०००००
		एकूण	५५००००	५००००	३७०५०	३३२५	१५५००	५४४१२५

मगारोहयो अंतर्गत परिक्षेवा परभणी, जिंतूर, गंगाखेड व सेलू या परिक्षेत्रामध्ये एकूण ४९ कामे चालू असून लागवडीचे काम प्रगतिपथावर आहे. ७७,००० रोपांची लागवड करण्यात आलेली आहे.

रोप विक्री पासून प्राप्त झालेला महसूल

अ.क्र.	वर्ष	प्राप्त झालेला महसूल
१	२००५-०६	९१७३३
२	२००६-०७	२०१९१०
३	२००७-०८	१४९२९
४	२००८-०९	२२७६७५
५	२००९-१०	३३२७००
६	२०१०-११	२४८०००
७	२०११-१२	६४०५३३
८	२०१२-१३	२८६४९२

वनमहोत्सव कार्यक्रम

५ जून ते १५ ऑगस्ट या कालावधीत सर्ववा वनमहोत्सव साजरा करण्यासाठी विभागामार्फत तालुकास्तरावरील सामाजिक वनीकरणाचे अधिका-यांना मा. कृषी,जलसंधारण व खार जमीन मंत्री यांचा संदेश पोहोचविण्यात आला असून त्यानुसार जनजागृती करून या कामी शाळा व महाविद्यालयाचे बरोबरीने, शासकीय, निमशासकीय संस्था व कार्यालय तसेच प्रत्येक नागरीकाने व्यक्तीगतरित्या उत्स्फूर्तपणे भाग घेवून वनमहोत्सव कार्यक्रम यशस्वीपणे राबविण्यात आले.

राष्ट्रीय हरित सेना योजना

शाळेय विद्यार्थ्यांमध्ये पर्यावरण विषयक जागृती निर्माण करण्याच्या उद्देशाने केंद्र शासनाने सन २००१-०२ मध्ये विविध शाळा मध्ये राष्ट्रीय हरित सेना योजना अंतर्गत इको क्लब स्थापन करण्यासंबंधीचा कार्यक्रम तयार केला आहे. त्याअनुषंगाने महाराष्ट्र राज्यात सन २००१-०२ पासून सदर योजना कार्यान्वित करण्यात आलेली आहे. या योजनेच्या अंमलबजावणीची जबाबदारी केंद्रस्थ अधिकारी म्हणून २००६-०७ पासून संचालक, सामाजिक वनीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्याकडे योजना सोपविण्यात आली आहे. राष्ट्रीय हरित सेना योजना हा उपक्रम या विभागामार्फत सन २००७-०८ पासून राबविण्यात येत आहे. या पुर्वी ही योजना शिक्षण विभागामार्फत राबविण्यात येत असे.

या विभागामार्फत परभणी जिल्हयातील एकूण २५० शाळांची निवड करण्यात आलेली असून त्या शाळेत राष्ट्रीय हरित सेना स्थापन करण्यात आलेली आहे. या सेनेमध्ये प्रत्येक शाळेतील ५० विद्यार्थी प्रतीशाळा प्रमाणे १२५०० विद्यार्थ्यांचा गट स्थापनकरण्यात आलेला आहे. त्यांचेकडून पर्यावरण जागृती निर्माण करण्याकरिता आणि भारतीय सणाबाबत व वैज्ञानिक दृष्टीकोन निर्माणकरण्याचे कार्य करण्यात येत आहे.

तसेच हरित सेनेमार्फत नो कार डे, ओझन डे, श्रध्दावन, राष्ट्रीय उद्यान, एन.जी.सी. पार्क, शनिवार आपला पर्यावरण दिवस, पंचतारांकित शाळा, अमृता शहीद वन दिन, जाय ऑफ गिल्हींग विक असे अनोखे नाविण्यपूर्ण कार्यक्रम राबविण्यात येतात.

दिनांक १५ ऑगस्ट २००८ रोजी स्वतंत्र दिनी परभणी जिल्हयातील शाळांना पर्यावरण विषयक जनजागृती निर्माण करणे, वृक्ष लागवड व संवर्धन करणे, पाणी साठवून परिसर स्वच्छता, वन कच-याची विल्हेवाट करणे, पर्यावरण विषयक प्रकल्प राबविणे या निकषाच्या आधारे परभणी जिल्हयातील खालील शाळांची पंच तारांकित शाळा म्हणून ५ शाळांची निवड करण्यात आली.

१. नूतन विद्यालय, सेलू
२. श्री. सांगस्वामी विद्यालय, परभणी
३. प्रभावती विद्यालय, परभणी
४. भारतीय बालविद्या मंदीर, परभणी
५. ज्ञानेश्वर विद्यालय, जिंतूर

प्रचार प्रसिध्दी

सामाजिक वनीकरण विभागामार्फत प्रचार प्रसिध्दी व प्रशिक्षणाचे कार्यक्रमाचे आयोजन दरवर्षी करण्यात येते. प्रचार प्रसिध्दी ही योजना या विभागाचे एक प्रमुख अंग आहे. या मध्ये वेळोवेळी प्रसंगानुसार कार्यक्रमाचे व प्रशिक्षणाचे स्वरूपात बदल करून लोकाभिमुख स्वरूपाचे कार्यक्रम घेण्यात येतात.

प्रचार प्रसिध्दीच्या दृष्टीकोणातून वनमहोत्सवाचे कार्यक्रम प्रत्येक तालुक्यातून घेण्यात येतात. वृक्षदिंडी कार्यक्रम पावसाळ्याच्या जून ते ऑगस्ट या दरम्यान घेण्यात येतात. प्रसिध्दीच्या दृष्टीकोणातून निरनिराळ्या विषयाचे भिंती पत्रकाचे वाटप करण्यात येते, जसे हिरवी हिरवी नजर, एक मुल एक एक झाड आणि असे इतर विषयावरील भिंती पत्रकाचे वाटप प्रसिध्दी म्हणून या विभागामार्फत या योजनेद्वारे करण्यात येते.

ग्राम जागृतीच्या दृष्टीकोणातूनही तालूकास्तरावर विविध प्रकारचे, प्रसिध्दीच्या दृष्टीकोणातून कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात येते. प्रसिध्दीच्या माध्यमातून प्रसिध्दी साहित्य निर्मिती, प्रदर्शने व प्रसिध्दी, जनजागृती कार्यक्रम वनमहोत्सव, वृक्ष दिंडी कार्यक्रम इ. कार्यक्रमांना या विभागामार्फत प्रचार प्रसिध्दी करण्यात येते. या योजनेअंतर्गत माहे जानेवारी-२०१३ पातेतो रु. २०.१० लक्ष निधी खर्च झालेला आहे.

खाजगी पडीक जमिनीवर रोजगार हमी योजनेशी निगडीत वृक्ष लागवड व वैरण विकास

योजना

पार्श्वभुमी

पाणलोट क्षेत्राच्या वरच्या बाजूकडील भागामध्ये सामाजिक वनीकरणाच्या कार्यक्रमाची अंमलबजावणी परिणामकारकपणे करून ग्रामीण भागातील चारा, गवत, इंधन व किरकोळ लाकूड फाटा याची गरज भागविण्यासाठी राज्यात सन १९९२-९३ पासून रो.ह.यो.शी निगडीत खाजगी पडीक जमिनीवर वृक्ष लागवड योजना राबविण्यात येत होती. सदर योजना मध्यंतरच्या कालावधीत तात्पूरती स्थगीत ठेवण्यात आलेली होती. आता

शासन, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग निर्णय क्र. एसएलएफ-१८/०६/प्रक्र-८२/जल-१२ दि. १३.७.२००६ नूसार सदर योजना पुन्हा चालू करण्यात आलेली असून या योजनेकरीता विविध प्रजातीच्या लागवड पध्दतीकरीता रोजगार हमी योजनेअंतर्गत दर पत्रके मंजूर करण्यात आलेली आहेत.

योजनेची उद्दिष्टे

१. राज्यातील पडीक व अनुत्पादित, विशेषतः अवर्षण प्रवण क्षेत्रातील जमिनी उत्पादनक्षम बनविणे.
२. पडिक जमीन सूधारणा करण्यात करीता योग्य ती गुंतवणुक करून अशा जमिनीपासून मिळणा-या उत्पन्नात वृद्धी करणे.
३. ग्रामिण भागातील आर्थिक दुर्बल घटकांना दिर्घकालीन उपजिविकेचे साधण उपलब्ध करून देणे.
४. वनेत्तर क्षेत्रामध्ये झाडोरा वाढविणे, तसेच इंधन व चा-याची समस्या दूर करणे.

खाजगी पडिक जमिनीवर वृक्ष लागवड व वैरण विकास कार्यक्रम, वन संपदा आपल्या राष्ट्राचा महत्वाचा घटक आहे. दैनंदिनी जीवनातील गरजा भागविण्यासाठी विशेषता ग्रामिण भागातील चारा, गवत इंधन आणि किरकोळ लाकूड-फाटा याची गरज भागविण्यासाठी म्हणून रोजगार हमी योजनेशी निगडीत खाजगी पडिक जमिनीवर वृक्ष लागवड आणि वैरण विकास योजना जून २००६ पासून राबविण्यात येत आहे. परभणी जिल्हयात बिगर शेती आणि पडिक लागवडीसाठी लायक नसलेली क्षेत्रा ३९४९५ हेक्टर उपलब्ध आहे, म्हणून या योजनेचा लाभ शेतक-यांना घेता येईल. शासनाकडून परभणी जिल्हयासाठी ५०० हेक्टर उद्दिष्ट दिलेले आहे.

या योजनेअंतर्गत सन २००७-०८ ते २०११-१२ या कालावधीत उद्दिष्ट व साध्य केलेल्या कामांचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	सन	उद्दिष्ट	भौतिक साध्य हेक्टर	खर्च करण्यात आलेला निधी लाखात
१	२००७-०८	५००	४१.९५	२२.४२
२	२००८-०९	३००	३४०.७४	५६.८६
३	२००९-१०	३५०	००	००
४	२०१०-११	३००	३९.७५	२१.१४
५	२०११-१२	१५०	१४६.३०	१७.८६

सन २०११-१२ मध्ये परिक्षेत्रनिहाय खाजगी पडीक जमीन विकास कार्यक्रमांतर्गत वृक्ष लागवड करण्यात आलेल्या क्षेत्राचा तपशिल दर्शविणारा तक्ता.

अ.क्रं.	तालुका	प्रशासकिय मान्यता प्राप्त क्षेत्र	पुर्व पावसाळी कामे झालेले क्षेत्र.	लागवड क्षेत्र	लावलेली रोपे
१	परभणी	109.85	08.50	08.50	7900
२	जिंतुर	77.00	74.50	74.50	74500
३	गंगाखेड	250.50	63.30	63.30	27840
४	सेलू	0	0	0	0
		437.35	146.30	146.30	110240

हर्बल गार्डन योजना

राष्ट्रीय औषधी वनस्पती मंडळ अंतर्गत शाळांमध्ये हर्बल गार्डनची निर्मिती राष्ट्रीय औषधी वनस्पती मंडळ, नवी दिल्ली यांचे मार्फत जिल्हयातील दोन शाळा मध्ये हर्बल गार्डनची निर्मिती करण्यासाठी प्रोत्साहनात्मक योजना तयार करण्यात आलेली आहे. सदरहू योजनेमध्ये उच्च माध्यमिक पर्यंतच्या शाळांचा सहभाग घेता येवू शकतो. प्रत्येक शाळा मध्ये सुमारे १००० चौ.मी. १/१० हेक्टर क्षेत्रा आवश्यक असून हर्बल गार्डन निर्मितीसाठी रु. १४०००/- एवढे अनुदान दोन वर्षांमध्ये प्राप्त होणार आहे.

सदर उपक्रमाचा परिणामकारक अंमलबजावणी करण्याच्या दृष्टीने राष्ट्रीय हरीत सेना या योजनेअंतर्गत इको-क्लब स्थापन केलेल्या शाळांपैकी परभणी जिल्हयातील खालील दोन शाळांची निवड करण्यात आली आहे.

१. एस.व्ही.एस.एस. प्रभावती विद्यालय, परभणी
२. पंडित जवाहरलाल नेहरु विद्या मंदिर सिंगणापूर ता. परभणी.

हर्बल गार्डन मध्ये रोपे लागवड करण्यासाठी एकूण ३२ औषधी प्रजाती निश्चित करण्यात आलेल्या आहेत. या व्यतिरिक्त स्थानिक ठिकाणी येवु शकणा-या इतर औषधी प्रजातींची लागवड करण्याची मुभा असल्याले प्रामुख्याने कडुनिंब सारख्या प्रजातीची सुध्दा लागवड करण्यात येईल.

हर्बल गार्डन निर्मिती संदर्भात पहिल्या वर्षी काटेरी कुंपन करणे, क्षेत्राची सूधारणा करणे सिंचनाची व्यवस्था करणे, हत्यारे व अवजारे खरेदी करणे, रोंपाची किंमत व वाहतुक , सेंद्रीय खत खरेदी ई. कामासाठी प्रति हर्बल गार्डनसाठी रु. १००००/- या प्रमाणे अन्दान मंजूर आहे. दुस-या वर्षी हर्बल गार्डनची देखभाल इ. कामांसाठी रु. ४०००/- प्रति हर्बल गार्डन या प्रमाणे अन्दान मंजूर आहे. तिस-या वर्षापासून हर्बल गार्डनची देखभालीची जबाबदारी संबंधीत शाळांची आहे. तसेच सन २०१२-१३ या वर्षाकरीता हर्बल गार्डनअंतर्गत अजून तीन शाळांची निवड करून पांच शाळेत सदर योजना, राबविण्याचे प्रस्तावीत आहे.

उपसंचालक,
सामाजिक वनीकरण विभाग,
परभणी

उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, परभणी यांचे कार्यालय

विषय ई. गव्हर्नन्स अंतर्गत जनतेच्या सुविधासाठी
आवश्यक असणारी माहिती बाबत.

जा.क्र. साववि/माअ/मुले/ /२०१३-१४

परभणी दिनांक ११.१०.२०१३

प्रति,

मा. जिल्हाधिकारी,

परभणी

संदर्भ आपल्या कार्यालयाचे जा.क्र. २०१३/जिनिक/सीआर/ दि.०८.१०.२०१३

उपरोक्त संदर्भान्वये सुचीत केल्यानुसार विषयांकित माहिती खालीलप्रमाणे

सादर करणेत येत आहेत.

अ. क्र.	कार्यालयाचे नांव	सुविधा अर्ज व त्यास आवश्यक असलेली कागदपत्रे यादी	सक्षम अधिकारी यांचे नांव व पदनाम /भ्रमणध्वनी क्र./लँडलाईल क्रमांक	शेरा
१	२	३	४	५
१	उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण विभाग, परभणी	छत्रपती शिवाजी महाराज वनश्री पुरस्कार-	श्री.बी.जी.भोई, ०२४५२-२२४५१३	फार्म जोडण्यात येत आहे.
२		राष्ट्रीय बांबू अभियान	९९२२६६६४००	साध्या कागदावर
३		किसान रोपवाटीका		साध्या कागदावर
४		हर्बल गार्डन		साध्या कागदावर

भविष्यात या कार्यालयामार्फत जनतेच्या सुविधासाठी आवश्यक असणारी मॅन्युअली किंवा ऑनलाईन अर्ज, फार्म, नमुने ई. तयार करण्यात आली तर त्या सर्वांची प्रत सादर करण्यात येईल.

तसेच या विभागामार्फत ज्या योजना राबविण्यात आलेल्या आहेत व राबविण्यात येत आहेत याबाबतची टिपणी (परभणी जिल्हयाच्या वेबसाईट साठी) या सोबत सादर करणेत येत आहे.

सोबत वरीलप्रमाणे

उपसंचालक,
सामाजिक वनीकरण विभाग,
परभणी